



IV. kapitola **ZAČALO**
KEDYŽE TO BOLO?
4. storočie - 5. storočie

Slovania na obzore

A to ste
ozaj takí
dobráci, ako sa
o vás hovorí?



Jasné,
ani muchám
neublížujeme. Zato
s nepriateľom si to
vybavíme.







Prví Slovania vkročili na naše územie asi v 4. - 5. storočí nášho letopočtu. Múdri páni vedci si dodnes lámu hlavy, prečo odišli zo svojej pravlasti. Jedni hovoria, že sa už v pôvodnej zemi začali tlačíť alebo že už nemali čo jesť. Iní si myslia, že ich z pravlasti vyhnala strašná choroba. Ďalšie študované hlavy na základe skromných dôkazov veria, že Slovania obývali naše územie odjakživa a nemuseli na Slovensko merať cestu zo žiadnych močaristých oblastí. Nech už to bolo akokoľvek, pravdou je, že Slovania sú našimi úžasnými predkami.

VIEŠ, ŽE...

Slovania vraj obľubovali kyslú chuť. Po zaváraných uhorkách by sa až za ušami olizovali.

Odkiaľ prischlo našim predkom pomenovanie Slovania, dodnes presne nevieme. Možností je niekoľko:

Slovan môže byť odvodený od dávneho pomenovania slova voda – Slovania mali vodu radi, a to nielen na pitie, boli výbornými plavcami a dokázali sa aj potápať.

Slovan môže pochádzať zo starodávneho slova sláva.

Slovan možno vznikol zo slova slovo.

Podľa váženého historika Prokopia vyzerali Slovania takto:

- vysokí – výnimkou neboli ani 205 cm bojovníci!



- silná postava – hádam by sme neboli nejakí vechí, nežuživi ľudkovia
- stále špinaví – to asi historik natrafil na nejakého, čo práve bojoval v blate so zúrivým diviakom
- ale nie sú zákerní – no ešteže tak, milý Prokopios!



Slovanské domy

Úžasné brehy riek

Slovania sa najprv usádzali pri brehoch riek. Síce ich celý život otravovali komáre, ale bývanie si pochvaľovali. Navyše rieky uctievali a verili, že v nich žijú víly. Víly či rusalky považovali za duše mladých dievčat.

Domy v bažinách

Domy v močariniach stavali na koloch nad hladinou. Neďaleko obydlí boli v zemi jamy, ktoré Slovania využívali ako špajzy. Ukladali do nich úrodu, aby im dlho vydržala.

Zadymené príbytky

Kamenné krby im nemusíme závidieť. Nie je isté, či poznali komín. Dym z ohniska unikal škárami v stenách, ktorých veľa nebolo. Nuž, ak sa zadymilo poriadne, naši milí predkovia pripomínali chodiace údeniny. A ak zatúžili po teple bez dymu, priviedli si do domu aj zvieratká.



Domy v zemi

Starí Slovania bývali aj v zemniciach. Boli to vyhlbené jamy v zemi. Stavali si aj polozemnice. Polovica príbytku bola v zemi, druhá z nej vytŕčala. Bolo to múdre a ekologické. Nechceli, aby im unikalo z domu teplo.



Nehybná lavica

Na luxusné bývanie si nepotrpeli. Stačila im jedna izba s kuchyňou, hlinená podlaha a lavica zapustená do zeme. Ako ju do nej zakopali, tak sa celý čas nepohla.

Bez lúčov to nejde

Ak chcel nejaký človečik pracovať po zotmení, mal problém. Lamy ešte nepoznali a sviečky používali len veľmi výnimočne.

Slovania mali mlsné jazýčky. Milovali med a šikovne ho vybrali divokým včelám. Táto práca sa volala brtníctvo.

Všetko má dušu

Naši slovanskí predkovia verili, že všetko má dušu: zvieratá, rastliny, kamene, zem, voda, dokonca aj vzduch. Boli to božstvá. Najviac uctievali matku Zem. Bez nej by nič nerástlo a všetci by zomreli od hladu. Aj pečenie chleba bolo božskou záležitosťou. Bohyňa Zem dovolila dopestovať zrnú, vzduch pomohol kváske, voda pomohla cestu, nuž a oheň pomohol bochníku, aby sa upiekol. Komu sa podarilo upiecť dobrý chlieb, tomu boli bohovia naklonení.



Bohovia na výber

Naši predkovia uctievali nemálo bohov. Každý si mohol vybrať svojho miláčika.

Perún, šéf pohanských bohov

- boh hromov a bleskov.

Morena

- bohyňa zimy a smrti.

Radegast

- boh slnka, hojnosti.

Triglav

- trojhlavý boh.

Vianoce

Kto si myslí, že Slovania netrúvili pekné chvíle v rodinnom kruhu, myli sa. Akurát zimné sviatky ešte nenazývali Vianocami. No práve v decembri slávil

zimný slnovrat. Tešili sa, že onedlho príde jar a všetko opäť zakvitne. Obetovali za to aj dobytok, ktorého krv skropila zem a tá potom lepšie rodila. Počas osláv sa krmili rituálnymi okrúhlymi koláčmi, ktoré tvarom pripomínali slnko. Boli veľké ako koleso voza a plnili ich hrozienkami, medom, tvarohom a makom.

Oheň bol pre Slovanov posvätný. S úctou ho zakladali. S citom ho aj hasili.



Boh Perún



Boh Triglav



Boh Radegast